Retinoidy a jeho formy v kozmetických prípravkoch a liekoch

Zverejnené: 12. mája 2023 | Autor: Mgr. Kristína Kristályová

Retinoidy sú deriváty retinolu (vitamínu A), chemicky sú to hydrofóbne cyklické molekuly, ktoré majú na seba naviazanú polyénovú skupinu. Existuje viacero foriem a generácií retinoidov. Líšia sa účinnosťou a potenciálom podráždenia pokožky. S retinoidmi sa v lekárni stretávame vo voľnopredajných kozmetických prípravkoch, ale aj v topických a perorálnych receptových liekoch. Pri dispenzácii produktov a liekov s obsahom retinoidov nesmieme zabúdať na dispenzačné minimum a edukáciu pacienta.

Formy retinoidov

1. generácia retinoidov – retinol, retinal, tretinoín, isotretinoín,
2. generácia retinoidov – etretinát, acitretín,
3. generácia retinoidov – adapalén, bexarotén,

Nie všetky formy retinoidov sú rovnako efektívne. V kozmetických prípravkoch sa stretávame najčastejšie s dvoma formami retinoidov – retinol a retinal, ktoré môžu byť v danom produkte v rôznej koncentrácií. Medzi minimálne účinné až neúčinné radíme estery retinoidov, napríklad palmitát alebo acetát.

Retinoidy v kozmetike

Retinoidy v kozmetických produktoch majú viacero benefitov. Pomáhajú pri liečbe už existujúceho akné ale tiež pôsobia preventívne, zmierňujú pigmentové škvrny po akné, zjednocujú tón pleti a redukujú vrásky. Jednou z najdôležitejších vlastností retinoidov je ich schopnosť zvyšovať produkciu kolagénu, čo má preventívny účinok pri vzniku nových vrások. Po aplikácii retinoidov sa v pokožke menia na aktívnu formu – kyselinu retinovú (tretinoín).

Pri pacientoch, ktorí retinoidy ešte nepoužívali, začíname s produktom s nižšou koncentráciou, postupne môžeme prechádzať na produkty s vyššou koncentráciou. Retinoidy sa používajú večer. Na začiatkoch liečby sa na pokožke môže objaviť podráždenie (začervenanie, opuch), najčastejšie v oblasti očí. V takomto prípade pacientovi odporučíme pozastavenie používania produktu až do vymiznutia príznakov. Na regeneráciu pokožky po podráždení sa môžu aplikovať produkty s cica zložkami. Obsahujú zložky s Centella asiatica, ktoré majú bohato zastúpené triterpenoidy. Cica produkty dokážu obnovovať poškodenú kožnú bariéru. Pri používaní retinoidov je nevyhnutnosťou denné používanie SPF faktora za každého počasia.

Nie všetky formy retinoidov sú rovnako efektívne. V kozmetických prípravkoch sa stretávame najčastejšie s dvoma formami retinoidov – retinol a retinal, ktoré môžu byť v danom produkte v rôznej koncentrácii. Pri začiatočníkoch sú odporúčané koncentrácie približne 0,01 % – 0, 03 %, pokročilejší môžu používať koncentrácie 1 – 2 %.

Kombinovanie retinoidov s inými aktívnymi zložkami

- Počas jednej skin care rutiny (jedného večera) by ste nemali retinoidy kombinovať s AHA a BHA kyselinami a vitamínom C.
- Kombinovať ich môžete s niacínamidom, kyselinou hyalurónovou, ureou.

Retinol v liekoch na recept

Používajú sa pri diagnózach ako akné, pri ekzéme nereagujúcom na kortikoidy, pri závažnejších formách psoriázy, pri poruchách keratinizácie a pri niektorých onkologických diagnózach.

Na topické použitie je registrované liečivo adapalén. Jeho použitie počas dojčenia a tehotenstva je kontraindikované.

Ako perorálne retinoidy používame napríklad tretinoín a acitretín. Sú vysoko teratogénne a počas ich užívania by mali ženy vo fertilnom veku používať antikoncepciu. Obozretnosť je nevyhnutná aj pri pacientoch s depresiou v anamnéze, pri expedovaní retinoidov pacienta poučíme o možnom vplyve retinoidov na psychický stav.

Mgr. Kristína Kristályová